

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal ve Ekonomik Profilinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Örneği*

Osman ÇEVİK¹ Taylan Can DOĞANAY² Ebubekir KARAÇAYIR³

¹ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, Karaman

² Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İİBF, Siyaset ve Kamu Yönetimi Bölümü, Karaman

³ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, Karaman

Özet

Bu çalışma ampirik ve pratik bulgulara dayanan araştırma sürecinin bir sonucudur. Araştırmanın konusu, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencilerinin sosyal ve ekonomik profillerinin betimlenmesidir. Konu özelinde araştırmanın amacı ise öğrencilerin zaman ve para sermayelerini kullanımlarındaki verimliliklerdir. Araştırmanın verileri anket veri edinme tekniği ile elde edilmiştir. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencilerinin demografik dağılımları ile sosyal ve ekonomik özellikleri belirlenmiştir. Böylelikle sosyal bağlarıyla ilişkisi kurulan pratik bulgular irdelenebilmiştir. Ocak 2017 itibarıyla Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencisi sayısı 14.395 kişiden oluşmaktadır. Ankete katılan öğrencilerin toplam sayısı 1.228 öğrenciden oluşmaktadır. Başlıca kategorilerde ampirik bulgular; cinsiyet, yaş, aile durumu, kültürel özelliklerin edinildiği şehir ve öğrenci olarak barınma ile aylık gelir durumlarıdır. Pratik bulgular ise zaman ve para kategorisine ayrılmaktadır. Verilerin analiz edilmesinde SPSS programı kullanılmıştır. Bulguların ortaya konulmasında başlıca frekans, yüzde ve Ki-Kare analizlerine başvurulmuştur. Sonuç olarak Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencilerinin zaman ve para kullanımlarındaki faktörler belirlenmiştir. Zaman ve para kullanımı arasındaki ilişkinin verimliliği öğrenciler açısından olumlu ve olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda öğrenciler zamanlarını ve paralarını verimli kullanma konusunda yeterli düzeyde görülmemiştir. Bu bağlamda verimli kullanılan zamanın ve paranın öğrencilerin gelecek bireysel kariyer ve toplumsal yaşamları için oldukça önemli olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelime: Zaman ve Para Yönetimi, Sosyal ve Ekonomik Profil

The Social and Economic Profile of the Karamanoğlu Mehmetbey University Students

Abstract

This study is a result of research process based on empirical and practical findings. Research topic is to determine the social and economic profile of the Karamanoğlu Mehmetbey University students. Especially as productivity of using sources which are consist of time and money is the main purpose. In this context, the appeared question is whether students use productivity their sources or not. Research data were obtained by survey technique. Social and economic features of the Karamanoğlu Mehmetbey University students were determined after obtained demographic data. Thus, practical findings which are related social features have been examined on data. Additionally, the number of Karamanoğlu Mehmetbey University student is 14.395 person. The number of surveyed students is 1.228 person. Depending on the data, empirical findings are consist of specific categories which are separated as gender, age, family situation, city where surveyed students not only born but also live and monetary situation. In the other context, categories of the practical findings are separated only time and money. SPSS (Statistical Package for the Social Science) was used to analyze the data and the findings exhibited on the figures and tables by using frequency and Chi-Square analysis. As a result that the factors which are relation with time and money used by Karamanoğlu Mehmetbey University students were determined. The productivity of relationship between using time and money was evaluated as a positively and negatively aspect of students. In this context, the findings of this research show that time and money are used productivity by students are so important for their careers and social lives in the future.

Key Words: Time and Money Management, Social and Economic Profile

* Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Komisyonunca Kabul Edilen 18-M-16 Numaralı Proje Verileri Kullanılmıştır.

1. Giriş

Bu çalışmanın analitik düzleminde iki ön varsayım söz konusudur. İlk ön varsayım zamana, ikinci ön varsayım ise paraya dairdir. Zaman, azalan ve yeri doldurulamaz sosyo-kültürel manevi sermayedir. Burada açılması gereken parantez, sosyo-kültürel bir kavrayışın olduğudur. Türkiye dünya ülkeleri arasında gelişmişlik düzeyi itibarıyla gelişmekte olan ülkeler kategorisinde görülmektedir. Bir zaman skalasında koşullandırılmış ve sıkıştırılmış bir toplumsal algının varlığı neticesinde zaman, sosyo-kültürel olarak daima bir insan ömrüne endekslendiği algılanmaktadır. Oysa zaman aksiyomatik işleyişin bir adlandırılışı olarak insanın yaşamına ve yaşama kalitesine indirgenebilir görülmemelidir.

Bu çalışmada zaman salt azalan yaşam çizgisine indirgenmeyerek aksiyomatik algılanışın ötesinde gündelik yaşamın bir parçası olarak ele alınmaktadır. İkinci ön varsayım ise genel kabule uygun düşen paraya ilişkindir. Para, üretilebilir ve tüketilebilir meta değerini betimleyen, sosyo-ekonomik maddi sermayedir. Toplumsal bağlamını açıklamak noktasında ayrıntıya girme gereği hissedilmemektedir. Ancak belirtilmesi gereken husus “bilgi toplumu” olarak adlandırılan bir sosyal ve ekonomik belirleyiciliğin olduğudur. Daniel Bell’e (1973) göre sanayi sonrası toplumsal öğeler, sembolik içeriklerin kodlanmasından oluşmaktadır. Buna bağlı olarak içerisinde bulunan bilgi toplumunun temel meta değerini belirleyen bilginin ve sembolik içeriklerin üretilebilir ve tüketilebilirliği vardır. Ancak her iki varsayıma da esas olan

temel koşul verimlilik ilkesine bağlı olarak para ile ne satın alındığı ve paranın nasıl kullanıldığı oldukça önemlidir.

Bu çalışmanın merkezinde de var olan nokta, üniversitelerin bir ülkenin özellikle de bilgi toplumunun dinamik kurumları olarak ulusal düzeyde gelişime katkı sağlayan dinamikleri içeren özel bir alan olduklarıdır. Bu bağlamda çalışmada konu ve amaç ekseninde inceleme nesnesi, öğrencilerin sosyal ve ekonomik profilleridir. Öğrencilerin bir birey olarak sahip oldukları toplumsal kimliklerinin, üniversite kurumu içerisinde ne derece dinamizm kazandığını görebilmenin imkânı, öğrencilerin profillerini betimleyebilmekten geçmektedir. Ancak tek başına belirleyici bir niteliği olamayacağı düşünülen sosyal ve ekonomik profilin yanı sıra öğrencilerin zamanı ve parayı nasıl kullandıklarını da konu edinmek gerek görülmektedir. Verimli kullanılan zaman ve para sermayelerinin öğrencilere yönelik geri dönüşü, öğrencilerin kazandığı ve kazandıracığı dinamizm ile doğrudan ilişkili kabul edilmektedir.

2. Kuramsal arka plan

Bireylerin toplum içerisinde tanımlanabildikleri ve tanımlayabildikleri her bir bireyin görünümü birer sosyal ve ekonomik profilin kendisidir. Günümüzde “Ben kimim?”, “Okuldan mezun olduğumda ne yapacağım?” veya “Kendimi nerede mutlu hissediyorum?” gibi her türlü sorunun cevabı kimliğe bağlı olarak verilebilmektedir. Bireylerin sahip oldukları kimlikler, içerisinde buldukları sosyo-ekonomik koşullardan bağımsız değildir (Weber ve Mitchell, 2008: 26). Bu yönüyle sosyal ve ekonomik profiller, ampirik ve pratik bulguları içermektedir. Toplumsal ve ekonomik temellerde değerlendirilebilir bu ampirik ve pratik bulgular çok çeşitlidir. Örneğin üniversite öğrencisi olan bir bireyin maddi sermayesinin kaynağının yalnızca ailesinden olması, ailenin nüfusunu, ailenin okuyan diğer üyelerini, ailenin tamamını birçok yönden etkilemektedir. Bu geri dönüşümlü etkinin veya etkileşimin üniversite öğrencisine de çok yönlü etkisi olabilmektedir. Tüm birbiriyle içkin bulgular bu bağlamda zaman ve para sermayelerinin kullanımına göre önemlidir. Zamanın ve paranın kullanımı ile tüketimi arasındaki fark tam olarak belirtilen analitik ilişkide açığa çıkmaktadır.

Zaman sermayesi, Smith'e (2007: 24) göre; tasarruf edilebilir, elde tutulabilir, satın alınabilir veya kiralanabilir değildir. Yerine ikame edilemeyen zaman sermayesi yalnızca kullanılmaktadır. Zamanın bahsedilen niteliği, verimli kullanımı bir zorunluluk haline getirmektedir. Literatürde zamanın yönetimi üzerine bir yazım hazinesi olmakla birlikte anahtar kavram daima verimlilik olmaktadır. Para sermayesi zamana göre daha fizikidir. Ancak para sermayesi tükenen, yerine konulabilmesi için verimli kullanılması gereken bir sermayedir. Bu bağlamda zamana dair Peter F. Drucker'ın şu ifadesi (Yılmaz ve Aslan, 2002: 25-46) “zaman en az bulunan kaynaktır, eğer o doğru yönetilemiyorsa hiçbir şey yönetilmiş sayılmaz” zamanın ve paranın birbirine etki ettiğinin göstergesidir. Dolayısıyla önemli olan zamanın ve paranın ne kadar kaldığından ziyade sahip olunanın verimli kullanılmasıdır.

Zaman sermayesinin, maddi sermaye olan paraya göre daha önemli olduğu açıktır. Aralarındaki nedensellik şu şekilde tanımlanabilmektedir; zamanın verimli kullanılması için paranın verimli kullanılması, zamanı değerlendirmek demektir. Zamanın verimli kullanılması ise paranın verimli kullanılması demektir. Ancak araştırma özelinde üniversite

öğrencileri bağlamında ayrı notlar düşmek gerekmektedir. Bir üniversite öğrencisinin tasarruf etmesi beklenilmemektedir. Öğrencilik ve birey olarak kişilik ihtiyaçlarını gidermek üzerine bir statüye sahip olan üniversite öğrencisinin temel misyonu, öğrencilik ve kişisel başarısının yükselişini sağlaması olduğu belirgindir. Başarının eğitim ve toplum yaşamında kazanılması için öğrencilik sürecinde zamanın ve paranın verimli kullanılması birbirini değerlendiren kıstaslara dikkat edilmesi bir zorunluluk olmaktadır.

2.1. Literatür

Zaman ve para sermayeleri ile bilgi toplumu eklemlendiğinde literatürde mevzilenilen pozisyonda belirlemektedir. Bu pozisyon verimliliğe dayalı zaman ve para kullanımının, bilgi üretimini arttıracaktır. Çünkü günümüzde artık bilgi, bir üretim girdisi ve işlevselliğiyle birlikte üretimin çıktısıdır (Yamaç, 2011: 11-15).

Buna bağlı olarak literatüre dayalı tarama neticesinde oluşturulan kaynak havuzu da araştırmanın kuramsal perspektifini desteklemektedir. Çağlıyan ve Göral (2009) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin zamanı verimli kullanma becerilerinde mezun oldukları üniversite öncesi eğitim öğretim kurumlarının tür farklılıklarının anlamlı bir etkisi yoktur. Bu çalışmaya istinaden Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencilerine yönelik araştırma sürecinde üniversite öncesi eğitim öğretim kurumlarına dair bir inceleme paragrafı açılmamış ve bir basamak ileride başlanmıştır.

Nartgün ve Yüksel (2009) tarafından gerçekleştirilen çalışma da ise üniversite öğrencilerinin sosyo-ekonomik profilinin belirlenmesi konusu görülmektedir. Ancak içerik itibarıyla amacında üniversite öğrencilerinin sosyo-ekonomik profilinden hareket edilerek ailelerin profili ile öğrenci ailelerinin öğrenciler için tercih ettikleri akademik ve mesleki geleceğin arasındaki ilişki vardır. Bu çalışma sayesinde ise yürütülen araştırmada öğrencilerin sosyal ve ekonomik profillerinde ailelerin etkisinin ölçülmesi gerekliliği güçlü bir şekilde duyulmuştur.

Aile ve öğrenci arasındaki ilişkiye dair ilaveten Keskin, Koraltan ve Öztürk (2010) tarafından gerçekleştirilen çalışma da üniversite öğrencilerinin sosyo-ekonomik profilini betimlemektedir. Çalışmaya göre genellikle ailelerin sosyo-ekonomik durumları öğrencilerin üniversite eğitim ve öğretim başarısını ve akademik/mesleki seçimlerini etkilemektedir.

Son olarak Alay ve Koçak (2003) tarafından gerçekleştirilen üniversite öğrencilerine yönelik bir diğer çalışmaya göre üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile zamanın verimli kullanılması arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki vardır. Yanı sıra Alay ve Koçak tarafından vurgulanan bir diğer husus üniversite öğrencilerinin zamanlarını boşa harcamaları ve genel akademik not ortalaması arasında negatif yönlü bir ilişkinin varlığıdır. Bu bağlamda zamanın verimli kullanılması öğrencilerin akademik ve meslek hayatlarında daha başarılı olacağı yönünde bir öngörüyü güçlendirmektedir.

3. Metot ve metodoloji

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencilerinin sosyal ve ekonomik profillerinin betimlenmesi ve zaman ve para sermayelerinin kullanımının verimliliğinin değerlendirilmesi bu çalışmanın konusunu ve amacını oluşturmaktadır. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nde

2013-14, 2014-15, 2015-16 ve 2016-17 yılları kayıtlı öğrencilerine odaklanan bu çalışmanın araştırma aşamaları; verilerin elde edilmesi, verilerin analizi/değerlendirilmesi ve araştırmanın ilk aşaması olan gözlem süreçlerinden geçmektedir. Kuramsal arka planına bağlı kalınarak aranan cevapların, öğrencilerden elde edilmesi sürecinde dönemsel geçişlerin olduğu araştırmanın tüm sürecinde dikkate alınmaktadır.

Zamanlarını ve paralarını verimli kullanan öğrencilerin, yaşam kalitelerinin gelecekte çok daha iyi bir düzeyde olacağı inancı çalışmanın da motivasyon unsurudur. Dolayısıyla öğrencilerin gündelik yaşamlarını anlamak ve olabildiğince Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi ile ilişkilerini görmek için yaslanan motivasyonun önemi oldukça büyüktür. Çünkü televizyon izleme alışkanlıklarından, kitap okuma alışkanlıklarına; sosyal medya profiline sahip olmaktan, moda ilgisine yönelik alışveriş tutkunluğuna sahip olmaya kadar birey olarak bir öğrencinin zamanını ve parasını gündelik yaşamında nasıl kullandığı, eşanlı olmasa da, gelecek yaşamını etkilemektedir.

Üniversite öğrencilerinin yanı sıra doğrudan araştırmanın sahası olan Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nin kuruluşuna dair 29.05.2007 tarihine referans verilmektedir. İlaveten Selçuk Üniversitesi'ne bağlı akademik birimlerin eğitim ve öğretim süreci ise 1987 yılına kadar uzanmaktadır. Günümüz itibarıyla akademik birimler 7 fakülte, 1 yüksekokul, 5 meslek yüksekokulu ve 2 enstitüden oluşmaktadır. Öğrenci sayısı dönem geçişleri içerisinde küçük değişikliğe uğrasa da Ocak 2017 itibarıyla Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencisi sayısı 14.395 kişiden oluşmaktadır.

Fakültelerin bünyesinde öğrenci sayısı 6.505; yüksekokullar bünyesinde 889; meslek yüksekokulları bünyesinde 6.331; enstitüler bünyesinde 670 kişidir. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi merkez kampüsü öğrenci sayısı 12.289 iken Karaman'a bağlı ilçelerdeki öğrenci sayısı 2.106'dır.

Araştırmanın gözlem aşamasında, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencilerinin demografik dağılımı genelinde belirlenen profilleri, sosyal ve ekonomik özellikleri ile iç içe geçirilmiştir. Tutarlılık arz ettiği yerde veya yalın bir ifadeyle genel eğilimin tespit edilmesiyle birlikte gündelik yaşamın uğraşlarına yönelik eğilimlerin sapmaları araştırılmıştır.

Araştırmanın veri elde edilmesi aşamasında örneklemi oluşturan üniversite öğrencilerine yönelik "anket" veri edinme tekniği kullanılmıştır. Bir önceki gözlem aşamasında dikkat edilen etmenler doğrultusunda ve Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nden elde edilen, paylaşım açılan bilgiler doğrultusunda anket soruları hazırlanmıştır.

Araştırmanın örneklenen evreni 12.289 kişiden oluşmaktadır. Güven aralığının %95 ve örneklem hatasının +/- %3 olarak belirlenmesi durumunda ise örneklem sayısı 982 kişi olarak hesaplanmaktadır (Baş,2013:43). Bu çalışmada ise daha güvenilir sonuçlara ulaşmak amacıyla örneklem sayısı olabildiğince yüksek tutulmuş ve çalışma rassal örnekleme yöntemi ile seçilen 1.228 kişiyle gerçekleştirilmiştir.

Ankette yöneltilen soru sayısı toplam 30 adet olup, 6 soru katılımcıların demografik dağılımlarını belirleme amaçlı olarak hazırlanmıştır. Diğer sorular ise öğrencilerin zaman ve

paralarını hangi aralıklarda kullandıkları ve harcadıklarına ilişkindir. Ayrıca ankette öğrencilerin kredi kartı kullanıp kullanmadığı, sosyal medya hesaplarının olup olmadığı, burs veya kredi alıp almadığı durumlarını öğrenme amaçlı sorulara da yer verilmiştir. Para ve zaman ölçmeye yönelik soruların tamamı sıralama ölçeğinde, diğer sorular ise sıralama ve nominal ölçekte hazırlanmıştır.

Çalışmada öğrencilerin para ve zamanlarını kullanmada genel eğilimlerini belirlemeye yönelik olarak frekans ve yüzde analizleri yapılmıştır. Ayrıca belirlenen alanlarda öğrencilerin zaman ve para kullanımına ilişkin daha kapsamlı bulgulara ulaşma amacıyla değişkenlerin birbirleriyle ilişkisini sınavan Ki-Kare testlerine de yer verilmiştir.

Araştırmanın analiz aşamasında anket tekniği kullanılarak elde edilen veriler, birer analiz unsuru olarak girdilerek, bulgulara dönüştürülmüştür. Böylelikle değerlendirme ve sonuçlandırmaya ve betimsel olarak sunulmaya hazır hale getirilmiştir.

4. Araştırmanın bulguları ve analizi

Elde edilen verilerin birer bilgi unsuruna dönüştürülmesi için SPSS programı kullanılmıştır. Verilerin sunumu genel olarak demografik dağılım ve zaman-para kullanımı başlıklarında verilmiştir.

4.1. Demografik dağılım verileri

Tablo 1. Öğrencilerin Akademik Birimi

Fakülteler	Öğrenci Sayısı	Yüzde
İslami İlimler Fakültesi	17	1,4
Sağlık Hizmetleri M.Y.O	43	3,5
Besyo M.Y.O	30	2,4
Ermenek M.Y.O	57	4,6
Sağlık Bilimler M.Y.O	54	4,4
Kazım Karabekir M.Y.O	48	3,9
Teknik Bilimler M.Y.O	63	5,1
Sağlık Yüksek Okulu	33	2,7
Mühendislik Fakültesi	40	3,3
Edebiyat Fakültesi	105	8,6
İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi	738	60,1
Toplam	1228	100,0

Tablo 1 içeriğinde örneklemi oluşturan 1.228 kişinin akademik birimler itibarı ile dağılımı görülmektedir. Evreni oluşturan en büyük düzlem İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi olduğundan örneklemin de çoğunluğu (%60,1'i) bu fakülteden alınmıştır.

Tablo 2. Öğrencilerin Aile Durumları

Aile Durumları	Kişi Sayısı	Yüzde
Ebeveynler Sağ, Tek Çocuklu	45	3,7
Ebeveynler Sağ, İki Çocuklu	328	26,7
Ebeveynler Sağ, Üç-Dört Çocuklu	603	49,1
Ebeveynler Sağ, Beş Veya Üstü Çocuklu	194	15,8
Ebeveynler Biri Sağ Değil, Tek Çocuklu	3	0,2
Ebeveynler Biri Sağ Değil, İki Çocuklu	22	1,8
Ebeveynler Biri Sağ Değil, Üç veya Üstü Çocuklu	30	2,4
Ebeveynler Sağ Değil, Tek Çocuklu	2	0,2
Ebeveynler Sağ Değil, İki veya Üstü Çocuklu	1	0,1
Toplam	1228	100,0

Tablo 2 içeriğine göre öğrencilerin %49,1'i ebeveynleri sağ ve üç-dört çocuklu ailelerin üyeleri olduğu görülmektedir. Aile durumuna ilişkin bilgiler özellikle maddi gelir durumuyla ve harcama eğilimiyle oldukça ilişkilidir.

Tablo 3. Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Değerleri Edindiği Bölge

Bölgeler	Kişi Sayısı	Yüzde
Marmara Bölgesi	90	7,3
Karadeniz Bölgesi	40	3,3
Ege Bölgesi	101	8,2
İç Anadolu Bölgesi	599	48,8
Doğu Anadolu Bölgesi	26	2,1
Akdeniz Bölgesi	297	24,2
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	75	6,1
Toplam	1228	100,0

Tablo 3 içeriğine göre öğrencilerin %48,8'inin İç Anadolu Bölgesi ile sosyo-kültürel kimlikleri örtüşmektedirler. Buna bağlı olarak yüksek oranda kültürel benzerlikler bulunmaktadır. Dolayısıyla çalışmanın neticesindeki sonuçlar ve değerlendirmeler kapsayıcılığı itibarıyla tutarlılık ve güçlülük göstermektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Barınma Durumları

Barınma Durumları	Kişi Sayısı	Yüzde
Aile İle Birlikte Evde	170	13,8
KYK Yurdunda	583	47,5
Özel Apartta veya Özel Yurtta	278	22,6
Öğrenci Evinde	197	16,0
Toplam	1228	100,0

Tablo 4 içeriğine göre öğrencilerin %47,5'i Kredi Yurtlar Kurumu öğrenci yurtlarında kalmaktadır. İlâveten öğrencilerin büyük çoğunluğu, %86,2 oranında, ailelerinin dışında kalmakta dolayısıyla zamanlarını ve paralarını kullanmaları konusunda kendi özerk kararlarını almak durumundadır.

Tablo 5. Öğrencilerin Burs ve Kredi Alma Durumları ile Aylık Süre Zarfında Gelir Durumları (TL)

Burs ve Kredi Alma Durumları	Kişi Sayısı	Yüzde
Devlet Tarafından Verilen Burs veya Kredi Almakta	803	65,4
Vakıf veya Özel Kurum Tarafından Verilen Burs veya Kredi Almakta	41	3,3
Burs veya Kredi Almamakta	384	31,3
Toplam	1228	100,0

Maddi Aralık	Kişi Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
350 den Az	191	15,6	15,6
350 - 400	398	32,4	48,0
401 - 450	157	12,8	60,7
451 - 500	125	10,2	70,9
501 - 600	95	7,7	78,7
601 - 650	45	3,7	82,3
651 - 700	40	3,3	85,6
701 - 750	30	2,4	88,0
751 - 800	44	3,6	91,6
800 den Fazla	103	8,4	100,0
Toplam	1228	100,0	

Tablo 5 içeriğine göre öğrencilerin %68,7'si burs ve/veya kredi almaktadır. Bir sonraki aylık gelir durumu verilerine bağlı olarak öğrencilerin gelir durumlarında bursların veya kredilerin katkısı bulunmaktadır. İlâveten öğrencilerin önemli bir kısmının (%70,9'u) 500 TL ve altı gelir gruplarında olduğu görülmektedir. Özellikle de devlet bursu veya kredisinin lisans ve önlisans öğrencileri için 2017 yılına istinaden 400 TL dolaylarında olduğu ve aile durumları verilerine göre öğrencilerin %67,3'ünün üç-dört veya üstü çocuklu aile durumlarıyla birlikte dikkate alındığında, öğrencilerin sosyo-ekonomik profili salt ekonomik temelde oldukça belirginleşmektedir.

İlâveten araştırmaya katılan öğrencilerin %62,1'i kız, %37,9'u ise erkek iken %48,2'si 21-23, %47,5'i ise 18-20 yaş aralığındadır. Yine öğrencilerin %83,9'u sosyal medya kullanmakta ve %38,6'sı da kredi kartı sahibidir.

Tüm bu demografik veriler ışığında zamanın ve paranın verimli kullanılması oldukça zorunluluk taşımaktadır. Özellikle de para sermayesinin ihtiyaçlar skalasında oldukça doğru tanzimlenmesi ayrı önemdedir.

4.2. Zaman ve para kullanımı eğilim verileri

Bu alt başlıkta özellikle yer verilecek olan verilerin, demografik dağılımla uyumluluk gösterebilmesi özellikle aranan koşul olmuştur. Zamanlarının ve paralarının öğrenciler tarafından salt buradaki verilere kullanılması söz konusu değildir. Ancak araştırmanın amacı ekseriyetinde sınırlılıklar ve belirlilikler mutlak belirleyici olmaktadır. Fakat anlamlı ilişkilerin olduğu bazı veriler, tablo olarak sunulmamakla birlikte belirli anektodlar ile verilmektedir. Örneğin öğrencilerin aylık gelir durumları ile ulaşım harcamaları arasındaki Ki-Kare, frekans ve yüzde analizleri neticesinde kurulan ilişkiler tablo olarak sunulmamakla birlikte Tablo 6'nın değerlendirmesinde kullanılmaktadır.

Tablo 6. Öğrencilerin Çeşitli Türlerde Kitap Okumak İçin Ayırdıkları Zaman Sıklığı ve Harcama Durumları

Zaman Sıklığı	Kişi Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Asla	65	5,3	5,3
Nadiren	314	25,6	30,9
Bazen	420	34,2	65,1
Genellikle	301	24,5	89,6
Daima	128	10,4	100,0
Toplam	1228	100,0	

Tutar Aralığı (TL)	Kişi Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
0	206	16,8	16,8
1-15	478	38,9	55,7
16-31	312	25,4	81,1
32-63	181	14,7	95,8
64-99	32	2,6	98,5
100 ve Üzeri	19	1,5	100,0
Toplam	1228	100,0	

Tablo 6 içeriğinde öğrencilerin çeşitli türlerde kitap okumak için ayırdıkları zaman sıklığı ve para harcama durumları verilmektedir. Birbirinden bağımsız iki değişken olup aralarında doğrudan anlamlı bir ilişkinin varlığı sorgulanmamaktadır. Ancak veriler dikkate alındığında kitap okumaya yönelik ayrılan zaman sıklığının %65,1 oranıyla ortalama ve altı düzeylerde kaldığı görülmektedir. Kitaplara yönelik harcama durumları dikkate alındığında ise öğrencilerin %81,1'inin 31 TL ve alt maddi aralıklarda kitaplara harcama yaptıkları görülmektedir. Harcama durumlarına bağlı kalındığında aranılması gereken faktörlerden biri kısıtlı gelir durumlarının, ulaşım, barınma ve yeme/içme zorunlu ve öncelikli ihtiyaçlara kullanıldığında geriye yeterli miktarın kalıp kalmadığıdır. Bu soruya değişkenler arası sorgulamanın yapıldığı verilerde cevap bulunabilmektedir: Öğrencilerin aylık gelir durumu 500 TL ve altı olan %70,9'unun (871 kişi) ulaşım masrafı içerisinde 64 TL ve üzeri ulaşım harcamasının oranı %35 (313 kişi)

olmaktadır. Dolayısıyla 64 TL ve üzeri ulaşım harcamasının yanı sıra barınma ve yeme-içme gibi kalemlerin ardından 500 TL ve altı maddi aralık durumunda kitaba yönelik harcama kısıtlı kalmaktadır. Bu bağlamda Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nin kütüphane olanaklarının eğitim ve teknoloji alt yapısındaki yeni değişimler ve yenilikler ile isabetli

stratejiler öğrencilerin kaynaklara ulaşımını kolaylaştırmaktadır. Ancak yine de verimlilik kategorisinde kitaplara yönelik yer konumlandırılmamaktadır. Çünkü maddi kısıtlılıklar üniversite olanaklarıyla aşılabilmesine rağmen zaman sıklığının yetersiz olması en büyük göstergedir.

Tablo 7. Öğrencilerin Maddi Aralık ve Kültürel Aktivite Harcama Durumlarına İlişkin Çapraz Eşleştirme Tablosu

Maddi Aralık		Kültürel Harcaması	Öğrencilerin Aylık Süre Zarfında Kültürel Aktivite (Sinema, Tiyatro vb.) Harcama Tutar Aralığı (TL)					Toplam
			0	1-15	16-31	32-63	≥64	
Öğrencilerin Aylık Süre Zarfında Maddi Aralık Durumu (TL)	<350	Öğrenci Sayıları	36	79	53	20	3	191
		Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	18,8%	41,4%	27,7%	10,5%	1,6%	100,0%
		Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	24,3%	16,9%	13,0%	12,5%	6,8%	15,6%
		Toplam İçerisindeki Pay	2,9%	6,4%	4,3%	1,6%	0,2%	15,6%
	350-400	Öğrenci Sayıları	44	165	138	43	8	398
		Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	11,1%	41,5%	34,7%	10,8%	2,0%	100,0%
		Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	29,7%	35,3%	33,7%	26,9%	18,2%	32,4%
		Toplam İçerisindeki Pay	3,6%	13,4%	11,2%	3,5%	0,7%	32,4%
	401-450	Öğrenci Sayıları	18	59	61	13	6	157
		Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	11,5%	37,6%	38,9%	8,3%	3,8%	100,0%
		Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	12,2%	12,6%	14,9%	8,1%	13,6%	12,8%
		Toplam İçerisindeki Pay	1,5%	4,8%	5,0%	1,1%	0,5%	12,8%
451-500	Öğrenci Sayıları	16	44	38	23	4	125	
	Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	12,8%	35,2%	30,4%	18,4%	3,2%	100,0%	
	Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	10,8%	9,4%	9,3%	14,4%	9,1%	10,2%	
	Toplam İçerisindeki Pay	1,3%	3,6%	3,1%	1,9%	0,3%	10,2%	
501-600	Öğrenci Sayıları	3	38	33	18	3	95	
	Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	3,2%	40,0%	34,7%	18,9%	3,2%	100,0%	
	Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	2,0%	8,1%	8,1%	11,2%	6,8%	7,7%	
	Toplam İçerisindeki Pay	0,2%	3,1%	2,7%	1,5%	0,2%	7,7%	
601-650	Öğrenci Sayıları	5	21	13	4	2	45	
	Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	11,1%	46,7%	28,9%	8,9%	4,4%	100,0%	
	Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	3,4%	4,5%	3,2%	2,5%	4,5%	3,7%	
	Toplam İçerisindeki Pay	0,4%	1,7%	1,1%	0,3%	0,2%	3,7%	
651-700	Öğrenci Sayıları	3	11	19	5	2	40	
	Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	7,5%	27,5%	47,5%	12,5%	5,0%	100,0%	
	Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	2,0%	2,4%	4,6%	3,1%	4,5%	3,3%	
	Toplam İçerisindeki Pay	0,2%	0,9%	1,5%	0,4%	0,2%	3,3%	
701-750	Öğrenci Sayıları	2	6	17	3	2	30	
	Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	6,7%	20,0%	56,7%	10,0%	6,7%	100,0%	
	Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	1,4%	1,3%	4,2%	1,9%	4,5%	2,4%	
	Toplam İçerisindeki Pay	0,2%	0,5%	1,4%	0,2%	0,2%	2,4%	
751-800	Öğrenci Sayıları	7	11	13	11	2	44	
	Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	15,9%	25,0%	29,5%	25,0%	4,5%	100,0%	
	Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	4,7%	2,4%	3,2%	6,9%	4,5%	3,6%	
	Toplam İçerisindeki Pay	0,6%	0,9%	1,1%	0,9%	0,2%	3,6%	
>800	Öğrenci Sayıları	14	33	24	20	12	103	
	Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	13,6%	32,0%	23,3%	19,4%	11,7%	100,0%	
	Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	9,5%	7,1%	5,9%	12,5%	27,3%	8,4%	
	Toplam İçerisindeki Pay	1,1%	2,7%	2,0%	1,6%	1,0%	8,4%	
Toplam	Öğrenci Sayıları	148	467	409	160	44	1228	
	Maddi Aralık Durumu İçerisindeki Pay	12,1%	38,0%	33,3%	13,0%	3,6%	100,0%	
	Kültürel Aktivite Harcama.Tutarı İçerisindeki Pay	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	Toplam İçerisindeki Pay	12,1%	38,0%	33,3%	13,0%	3,6%	100,0%	

Tablo 7 içeriğinde, öğrencilerin maddi aralık durumları ile kültürel aktivite harcamaları arasında yapılan Ki-Kare testi sonucunda bulunan anlamlı ($P=0,000$) ilişkinin detaylıları verilmiştir. Bu verilere göre aylık süre zarfında sinema tiyatro vb. kültürel aktivite harcamalarına yönelik harcama tutar aralığı 64 TL ve üstü olanların, %27,3'ü 800 TL üstü, %18,2'si ise 350-400 TL maddi aralık durumunda olan öğrencilerdir. Öğrencilerin %12,1'i sinema, tiyatro vb. kültürel aktivitelere hiç para harcamazken, %38'i ise sadece 1-15 TL arasında bir miktarı ayırabilmektedir.

Harcama durumlarının yanı sıra aşağıdaki Tablo 8 ve 9'da öğrencilerin eğlenceye ve kültürel gezilere zaman ayırma durumları verilmiştir. Tablolardan görüldüğü üzere öğrencilerin eğlence aktivitelerinin ortalama üzeri oranı %25 iken eğitim ve kültür gezilerinin ortalama üzeri oranı %11,2'dir.

Tablo 8. Öğrencilerin Çeşitli Mekanlarda Eğlenceye ve Sosyal Birlikteliklere Ayırdıkları Zaman Sıklığı

Zaman Sıklığı	Kişi Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Asla	91	7,4	7,4
Nadiren	582	47,4	54,8
Bazen	417	34,0	88,8
Genellikle	120	9,8	98,5
Daima	18	1,5	100,0
Toplam	1228	100,0	

Tablo 9. Öğrencilerin Eğitim ve Kültür Gezilerine Ayırdıkları Zaman Sıklığı

Zaman Sıklığı	Kişi Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Asla	56	4,6	4,6
Nadiren	353	28,7	33,3
Bazen	512	41,7	75,0
Genellikle	246	20,0	95,0
Daima	61	5,0	100,0
Toplam	1228	100,0	

Tablo 10. Öğrencilerin Kitap Okumak İçin Ayırdıkları Zaman Sıklığı ve Sosyal Medya Kullanım Durumlarına İlişkin Çapraz Eşleştirme Tablosu

Sosyal Medya Kullanımı		Kitap Okuma	Öğrencilerin Çeşitli Türlerdeki Kitapları Okumak İçin Geçirdiği Zaman Sıklığı		Toplam
			Asla, Nadiren, Bazen	Genellikle, Daima	
Öğrencilerin Facebook/Twitter vb. Sosyal Medya Profilini Kullandığı Zaman Sıklığı	Asla, Nadiren, Bazen	Öğrenci Sayıları	225	147	372
		Sosyal Medya İçerisindeki Pay	60,5%	39,5%	100,0%
		Okuma İçerisindeki Pay	28,2%	34,3%	30,3%
		Toplam İçerisindeki Pay	18,3%	12,0%	30,3%
	Genellikle, Daima	Öğrenci Sayıları	574	282	856
		Sosyal Medya İçerisindeki Pay	67,1%	32,9%	100,0%
		Okuma İçerisindeki Pay	71,8%	65,7%	69,7%
		Toplam İçerisindeki Pay	46,7%	23,0%	69,7%
Toplam	Öğrenci Sayıları	799	429	1228	
	Sosyal Medya İçerisindeki Pay	65,1%	34,9%	100,0%	
	Okuma İçerisindeki Pay	100,0%	100,0%	100,0%	
	Toplam İçerisindeki Pay	65,1%	34,9%	100,0%	

Tablo 10'da kitap okumak için ayrılan zaman sıklığı ile sosyal medya kullanım durumları arasında yapılan Ki-Kare testi sonucunda bulunan anlamlı ($P=0,026$) ilişkinin detaylıları verilmiştir. Ankete katılan öğrenciler arasında sosyal medya profilini sık kullananların (genellikle ve daima kullananların toplamı) %67,1'i kitap okuma faaliyetine kısıtlı (asla, nadiren ve bazen kullananların toplamı) zaman ayırmaktadır. Çeşitli türlerde kitap okuma sıklığı kısıtlı (asla, nadiren ve bazen toplamı) olan öğrencilerin %71,8'i ise sosyal medya hesaplarını sıklıkla (genellikle ve daima) kullanmaktadır.

Öğrencilerden zaman ve para kullanımına ilişkin olarak alınan diğer cevaplar kısaca şöyle özetlenebilir: Öğrencilerin önemli bir kısmı zaman kullanımını bakımından spor faaliyetleri, TV programları, dergi ve kitap okumaya kısıtlı; internet ve sosyal medya kullanımına ise daha fazla zaman ayırmaktadır. Öğrencilerin genel olarak para harcama eğilimleri değerlendirildiğinde ise ulaşım ve barınma gibi temel ihtiyaçlarına bütçelerinden önemli pay ayırdıkları, iletişim ve eğlence harcamalarının ideal düzeyde olduğu, moda harcamalarına göre daha az düzeyde gerçekleşen kitap okuma ve kültür gezilerine yönelik harcamaların ise beklentilerin altında kaldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

5. Sonuç

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencilerinin sosyal ve ekonomik profillerinin yoğunlukla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Olanaklar ve koşullar zemininde

ortak paydada olan öğrencilerin zamanlarını ve paralarını kullanma konusunda verimlilik prensibine dikkat etmeleri gerekmektedir. Bireysel dikkat gerektirdiği gibi kolektif ilgi düzeylerinin de artırılması faydalı olacaktır. Üniversite genelinde öğrenci toplulukları aracılığıyla düzenlenen gezi, sinema ve tiyatro günleri, öğrencilerin kültürel aktivitelerini arttırırken, kitap tanıtımı, imza günleri, panel ve konferans vb. faaliyetler de öğrencilerin ilgi duydukları alanlarda okuma faaliyetlerini arttıracaktır.

Öğrencilerin çoğunluğunun zamanlarını kullanırken, kişisel eğlence ve keyif aldıkları ilaveten olağan ve sabit durumları tercih ettikleri ortaya çıkmaktadır. Faal ve aktif katılımdan ziyade televizyon izlemek, teknoloji aygıtlarıyla bilgi edinmek gibi eğilimlerin yeni tür öğrencilik davranışları olduğu dikkat çekmektedir. Özellikle de süreli ve süresiz yayınları elde etme noktasında genel alışılmışın dışında yeni olanaklar var olmaktadır. İnternet imkanlarından kaynaklı bilgiye kolay ulaşabilmeleri bilginin ayırt edici özelliklerini de silikleştirmekte, her veri bilgi olarak öğrencilerce kabul edilmektedir.

Negatif bir kavrayıştan kaçınmakla beraber öğrencilerin zamanlarını verimli kullanmaları açısından eleştirel bir okuma kaçınılmazdır. Kişisel başarılarında tercih ettikleri zaman kullanımları ve kullanılan zamanların sıklıkları verimsiz kullanım kategorisine girmektedir. Öğrencilerin zamanlarını verimli kullanmaları konusunda kısıtlılıkların olmaması bir avantajdır. Ulaşım, zaman kullanımını etkileyen başlıca faktörlerden biri olsa da Karamanoğlu Mehmetbey

Üniversitesi öğrencileri açısından ulaşım bir dezavantaj olmamaktadır. Dolayısıyla egale edilen faktörlerin ardından zaman kullanımı ile ilgili verimsiz değerlendirmenin, genel bir ifadeyle öğrencilerin kendi tercihlerinden kaynaklanan faktörlere bağlı olduğu görülmektedir.

Genel olarak tespit edilen harcama istatistikleri değerlendirildiğinde, öğrencilerin bütçe kısıtlarında barınma ve ulaşım harcamaları için ayırdıkları pay diğer harcama kalemlerine göre daha fazladır. Öğrencilerin önemli bir bölümünün iletişim harcamaları ve eğlence harcamalarının ise ideal düzeylerde olması, bütçelerini dengeli şekilde kullandıklarını doğrulamaktadır. Ancak verimli kullanabildiklerini belirtmek güçtür. Bunun nedeni ise geri dönüşüm sağlayacak kaynaklara ve bilgi tüketimine yönelik maddi sermaye kullanımlarının yeterli oranlarda olmayışıdır.

Öğrencilerin kitap ve kültürel aktiviteler için bütçelerinden ayırdıkları pay diğer harcama kalemlerine göre az iken moda ilgisi ve eğlence gibi harcama kalemleri ise aylık gelir durumu seviyesinin üzerindedir. Öğrencilerin bütçe kısıtlarından ayırdıkları payın kitap ve kültürel aktivite vb. harcama kalemlerine transfer etmeleri ise öğrencilerin geleceğine katkı sağlayacak kişisel etmenlerdendir.

Kaynaklar

- Alay, S. ve Koçak, S. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. In *TheoryandPractice*, S. 35, ss. 326-335.
- Baş, T. (2013). Anket, Nasıl Hazırlanır, Uygulanır, Değerlendirilir? 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık. Ankara
- Bell, D. (1973). *The Coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting*. Basic Books. New York.
- Çağlıyan, V. ve Göral, R. (2009). Zaman Yönetimi Becerileri: Meslek Yüksek Okulu Öğrencileri Üzerine Bir Değerlendirme. *KMU İİBF Dergisi*, S. 17, ss. 174-189.
- Keskin, N., Koraltan, A. ve Öztürk, Ö. (2010). Pamukkale Üniversitesi Buldan MYO Öğrenci Profili. *Ulusal Meslek Yüksekokulları Öğrenci Sempozyumu*, 21-22 Ekim 2010, Düzce.
- Nartgün, Şenay S. ve Yüksel, E. (2009). Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Düzeylerinin Belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.10, S.2, ss. 1-18.
- Smith, W. H. (2007). *Hayatı ve Zamanı Yönetmenin 10 Doğan Yasası*. Sistem Yayıncılık. İstanbul.
- Weber, S. ve Mitchell, C. (2008). *Imagining, Keyboarding and Posting Identities: Young People and New Media Technologies*. Youth, Identity and Digital Media. Ed: D. Buckingham. MIT Press. Cambridge.
- Yamaç, K. (2011). *Bilgi Toplumu ve Üniversiteler*. Efil Yayınevi. Ankara.
- Yılmaz, A. ve Aslan, S. (2002). Örgütsel Zaman Yönetimi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, C. 3, S. 1. ss. 25-46.